

16 JULI 1956
Justitiedepartementet

Dot I 71 10/1 156
Dok. 27 APR 1956
Landsstyrelsen, Malmö
Landskansalliet

RAPPORT

Tis- dagen den 10 april 1956.

Ang. f.d. estländske medborgaren Arseni Aspe, född den 1.7.1896.

J. Hell *arkiverad.*
/ a. m.

Ansökan om svenskt medborgarskap.
P.K.nr. 394 - 1956.

Anbefalld undersökning med anledning av f.d. estländske medborgaren Arseni Aspes till Konungen ställda under dåliga ansökan att bliva upptagen till svensk medborgare har företagits här, varvid sökanden den 14.3.1956 hörts i ärendet och uppgivit:

Han vore f.d. estländsk medborgare, evangelisk-luthersk trosbekännare och född den 1.7.1896 i Pärnu, Estland, inom äktenskapet mellan estländska medborgarna, skomakaren Andreas Aspe, född den 8.9.1856, och hans hustru Maria, född Raist den 10.2.1863, vilka båda voro avlidna, fadern år 1925 och modern år 1933. Han hade uppfostrats hos sina föräldrar tillsammans med 5 syskon och hade gått 4 år i folkskola och 2 år i 4-årig realskola i Pärnu. Efter skolgången hade han år 1910 börjat i guldsmeds- och urmakarlära i Pärnu och hade den 1.7.1915 varit utlärd inom yrket. Den 7.8.1915 hade han inkallats till militärtjänst vid ryska armén (Estland tillhörde då Ryssland) och tilldelats 16:e bilkompaniet i Jamburg. Efter omkring en månads soldatutbildning hade han därefter till slutet av år 1917 tjänstgjort som tekniker vid verkstäder bakom fronten. Vid sistnämnda tidpunkt hade han insjuknat i dysenteri och hade efter sjukhusvistelse fått permission för att vistas i Narva som konvalescent

Under denna tid hade Narva intagits av tyskarna, varför han icke kunnat inställa sig vid sitt förband efter permissionen. Han hade istället i Narva tagit anställning hos en urmakare, vilken anställning han innehåft till i maj 1918, då han flytt till Pärnu beroende på att ryssarna närmade sig staden. I Pärnu hade han till november 1918 arbetat som urmakare hos sin gamle mästare. Vid sistnämnda tidpunkt hade han inkallats till militärtjänst vid estländska armén i samband med att Estland förklarade sig självständigt och hade därvid tjänstgjort dels som tekniker vid olika verkstäder och dels som lastbilschaufför för transport av soldater och material till fronterna. I juli 1919 hade han blivit fri från militärtjänsten och hade då återvänt till Pärnu. Där hade han vistats under omkring en månad, varefter han flyttat till Tallinn. Han hade därefter haft sin verksamhet förlagd till Tallinn och hade innehåft olika anställningar som urmakare till år 1926, då han blivit föreståndare hos urmakerifirman Grün & Co. Den 1 maj 1926 hade han i Tallinn ingått äktenskap med estländska medborgaren Senta Isabella Rosendahl, född den 1.5.1900, med vilken han hade tvillingdöttrarna Helgi och Heljo, födda den 17.9.1926 i Tallinn. Sin anställning hos Grün & Co hade han innehåft till maj 1941. Sistnämnda månad hade ryssarna ockuperat Tallinn, varvid företagets ägare, som vore av tyskt ursprung, hade flytt från staden. Samtidigt härmed hade Estland fått kommunistiskt styre och alla affärer hade nationaliserats, varvid en ny föreståndare hade tillsatts i affären. Då denne emellertid icke varit fackman hade Aspe fått upprepade påtryckningar om att åter bliva föreståndare och hade till slut icke längre vågat neka. I augusti 1942 hade tyskarna ockuperat Tallinn och Aspe hade fortsatt att vara föreståndare för affären till våren 1943. Han hade då öppnat egen guldsmeds- och urmakeriaffär i Tallinn. Den 9.3.1944 hade ryssarna bombat staden, varvid hans affär och bostad blivit jämnade med marken. Den 1.7.1944 hade han öppnat en ny affär i Tallinn. I slutet av augusti 1944 hade ryssarna närmade sig staden, varvid Aspe med sin familj tillsammans med omkring 800 andra estländare (svenskättlingar) med båt flytt till Sverige. Den 31.8.1944 hade de ankommit till Lidingsö och dagen därpå hade de transporterats till ett flyktingläger i Kummelnäs. Han hade därefter bott och arbetat i enlighet med vad han uppgivit i sin ansökan. Dessutom hade han sedan några år tillbaka för O.Rydéns Kommanditbolag, Baltzargatan 43, på kvällarna i hemmet utfört arbeten för deras räkning. Han kände sig fullt frisk och hade icke lidit av någon allvarligare sjukdom.

Hans äktenskap med Senta Isabella Rosendahl hade av Rådhusrätten i Malmö upplösts genom skilsmässa den 21.7.1948, varvid han dömts

till underhåll av hustrun med 60 kronor per månad (döttrarna då vuxna). Han hade punktligt betalat till år 1951, då Senta Rosendahl med döttrarna flyttat till släktingar i Buenos Aires, Argentina. Vid avresan hade hon fått 300 kronor av honom som förskott på underhållet. Han hade därefter icke sänt henne några pengar och hon hade icke heller gjort anspråk på några. Hennes och döttrarnas nuvarande adress i Buenos Aires kände han icke till. - Den 28.8.1948 hade han i Malmö ingått nytt äktenskap med estländska medborgaren Agnes Olga Josephine Link, född den 23.6.1904, med vilken han hade sonen Peter Erik, född den 31.7.1945. Efter giftermålet hade han adopterat hustruns dotter i tidigare äktenskap, Ruth, född den 19.6.1937. Äktenskapet hade av Rådhusrätten i Malmö upplösts genom skilsmässa den 13.7.1953, varvid han dömts till underhåll av hustrun med 75 kronor per månad och av barnen med 100 kronor vardera per månad tills de fyllt 18 år. Sedan juni 1955 vore han fri från underhåll till adoptivdottern Ruth. Agnes Link och barnen, som sedan år 1955 voro svenska medborgare, bodde i Malmö under adress Carl Hillsgatan 13. Sin underhållsskyldighet mot dem hade han punktligt fullgjort.

Han vore nu ogift och förhyrde en lägenhet om 1 rum och kokvrå i fastigheten Kilian Zollsgatan 10 för en hyra av 90 kronor per månad med värme. Den i bostaden befintliga lösegendomen (jämte en del guldsmeds- och urmakarverktyg) värderade han till omkring 8000 kronor och hade densamma brand, vattenledningsskade- och inbrottsförsäkrad i Försäkrings AB Skåne-Malmö (försäkringsbrev nr H 208381 A) för en summa av 10.000 kronor. De av honom i bostaden förvarade, till reparation inlämnade, värdesakerna hade han brand- och inbrottsförsäkrade i samma bolag (försäkringsbrev nr F 29834 A) för en summa av 2.000 kronor.

Hans inkomst för år 1955 hade uppgått till omkring 13500 kronor och hans nuvarande lön från Gröndahl & Börnow AB vore omkring 220 kronor per vecka. Inkomsten från kvällsarbetet varierade men uppgick till omkring 2000 kronor per år. Han hade inga liv- eller olycksfallsförsäkringar, inga sparmedel och inga skulder.

Nyssnämnda uppgifter om inkomster och försäkringar ha kontrollerats och befunnits vara riktiga.

Enligt uppgift skulle hans förfäder på moderns sida varit svenskar, som på 1600-talet invandrat till Estland. I samband med hans flykt från Estland hade upprättats en handling, grundad på vittnesutsago, vilken intygade hans svenska ursprung på moderns sida (kopia bilägges).

Han hade aldrig varit politiskt intresserad eller engagerad.

Anledningen till att han ansökt om svenskt medborgarskap vore den,

att han vistats i Sverige i över 11 år, att han trivdes väl med förhållandena här i landet och tänkte stanna här allt framgent. Om han blev svensk medborgare skulle han försöka öppna egen guldsmeds- och urmakeriaffär.

Sökandens pass är försett med uppehållstillstånd för vistelse i Sverige till och med den 10.9.1959.

Från Malmö Stads Uppbördsverk har inhämtats, att sökanden mantalsskrivits i Malmö sedan år 1946, att han år 1955 erlagt preliminärskatt med 3019 kronor samt att han icke resterar för honom här i staden påförda utskylder till stat och kommun.

Sökanden har enligt kriminalpolisens utlänningsregister i stort sett bostads- och arbetsanmälts i enlighet med vad han uppgivit i sin ansökan.

Nedannämnda personer ha hörts i ärendet och uppgivit:

Sökandens f.d. maka, fru Agnes Aspe, Carl Hillsgatan 13, ej telefon: Hennes äktenskap med sökanden hade den 13.7.1953 upplösts genom skilsmässa. Hon och barnen hade år 1955 blivit svenska medborgare. Sökanden hade hela tiden punktligt fullgjort sin underhållsskyldighet mot henne och barnen. Hon hade endast goda vitsord att lämna om sökanden och kunde rekommendera honom till erhållande av svenskt medborgarskap.

Fru Gusti Nilsson, Kristinelundsvägen 16 a, ej telefon: Sökanden och hans familj hade under tiden december 1944 - 1.6.1950 bott i fastigheten Kristinelundsvägen 16 a, för vilken hennes make då varit vaktmästare. Han hade betalat sin hyra punktligt och för övrigt varit mycket arbetssam, skötsam och ordentlig. Hon hade endast goda vitsord att lämna om honom och kunde rekommendera honom till erhållande av svenskt medborgarskap.

Fru Martha Wide, Kilian Zollsgatan 10, telefon 63726: Hon vore ägare till fastigheten Kilian Zollsgatan 10, i vilken sökanden vore boende sedan den 1.6.1950. Hon hade icke haft anledning till någon som helst anmärkning mot honom och kunde rekommendera honom till svensk medborgare.

Urmakarmästaren Ruben Bengtsson, firma Bengtssons Urarfär, Gustav Adolfs torg 51, telefon 22218: Sökanden, som under tiden december 1944 - 23.11.1953 varit anställd hos honom som urmakare, hade varit mycket duktig fackman (över medelmåttan) och fullt hederlig. Han hade emellan tid haft svårt att anpassa sig efter arbetstiden, hade ofta kommit för sent och ofta lämnat verkstaden för att uträtta ärenden i staden. Sin anställning hade han slutat på egen begäran med mycket kort varsel just till "julrusningen", varför Bengtsson då icke kunnat anställa ny, kvalificerad arbetskraft. Bengtsson kunde rekommendera honom som yrkes-

man men ville för övrigt icke uttala sig om honom.

Kamreraren Ivan Börnow, Gröndahl & Börnow AB, Södra Förstads-
gatan 98, telefon 26364: Sökanden vore anställd i företaget sedan
den 23.11.1953. Han var mycket duktig yrkesman, arbetssam, nykter
och ordentlig, varför Börnow endast hade de bästa vitsord att lämna
om honom och kunde rekommendera honom till erhållande av svenskt med-
borgarskap.

Urmakarmästaren Tore Ahlström, O.Rydéns Kommanditbolag, Baltzar-
gatan 43, telefon 22604: Sökanden utförde sedan flera år tillbaka
hemarbeten för företaget på sin fritid. Han var erkänt skicklig både
som urmakare och som guldsmed. Hans förtjänst från företaget hade i
genomsnitt uppgått till omkring 1500 kronor per år. Ahlström hade
endast de bästa vitsord att lämna om honom och kunde rekommendera
honom till erhållande av svenskt medborgarskap.

Frisörmästaren Oskar Dyberg, Kilian Zollsgatan 10, telefon
63781 (av sökanden återopad som referens): Han kände sökanden
sedan flera år tillbaka och umgicks fortfarande med honom. Sökanden
var mycket arbetssam, skötsam och ordentlig, varför Dyberg endast
hade de bästa vitsord att lämna om honom och kunde rekommendera
honom till erhållande av svenskt medborgarskap.

Från Hotell Adlon, Mäster Johansgatan 13, telefon 71560, har
inhämtats, att sökanden under tiden 19.11. - 21.11.1944 bott på
hotellet. Han häftade icke i någon skuld till hotellet. För övrigt
kunde man icke uttala sig om honom.

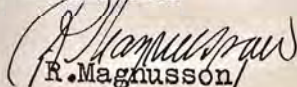
Fru Anna Hede, Kastanjevägen 4, Lomma, ej telefon, (bostads-
upplåtare å Amiralsgatan 6 under tiden 1.12. - 21.12.1944), kunde
icke erinra sig sökanden och kunde därför icke uttala sig om honom.

Sökanden är okänd i Malmö Stads Socialregister.

Han förekommer icke i registren till tidningarna Polisunder-
rättelser, Utlänningsmeddelande, Danske Politiefterretninger och
den norska publikationen Polititidende och ej heller i här förda
register över för brott och förseelser tilltalade och straffade per-
soner.

Sökanden talar svenska språket obehindrat.

Malmö som ovan

R. Magnusson

Kriminalkommissarie

/Erik Berg/